

I. I. Литвин

доктор юридичних наук, професор,
директор
Кропивницького інституту
державного та муніципального управління
ORCID ID: 0000-0001-7553-9711

ДЕФІНІЦІЯ ТА ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

У даній статті ми поговоримо про концепцію адміністративно-правового регулювання, заснованої на існуючому теоретичному підході вчених. Слід зазначити, що, незважаючи на велику кількість робіт, присвячених вивченню адміністративно-правового регулювання у сфері освітніх послуг, в юридичній літературі досі не сформовано узагальнене і повноцінне визначення даного поняття. Було дано власне узагальнене визначення адміністративно-правового регулювання у сфері освітніх послуг, під яким пропонувалося розуміти вплив державних та адміністративних органів в рамках професійних повноважень на суспільні відносини, які регулюються нормами адміністративного права у сфері освітніх послуг та спрямовані на забезпечення реалізація прав, гарантій, захист та заступництво учасників цих відносин. Ретельно проаналізовано набір функцій, що дає можливість більш уважно і глибоко зрозуміти суть і важливість адміністративно-правового регулювання у сфері освітніх послуг, охарактеризовано структуру адміністративно-правових відносин у сфері вищої освіти. Наведено класифікацію норм, що впливають на зовнішню і внутрішню організаційну діяльність вищих навчальних закладів. Розкрито особливості адміністративних відносин у сфері вищої освіти за участю вищих навчальних закладів. У статті аналізуються основні групи адміністративно-правових норм, що регулюють адміністративні відносини за участю Далекого Сходу, з точки зору змісту. До них відносяться принципи і базисні положення управління у сфері вищої освіти, норми, що визначають організацію і діяльність адміністративних органів вищої освіти, норми, що регулюють права і свободи громадян у сфері вищої освіти, норми, що визначають правовий статус вищих навчальних закладів; норми, що визначають процедури здійснення діяльності органів управління вищою освітою. адміністративні та наглядові функції відповідних органів щодо дотримання стандартів і приписів, таких як будівельні, санітарно-гігієнічні вимоги, правила техніки безпеки і пожежогашіння, процедури ведення бухгалтерського обліку та звітності і т. д.

Розкрито зміст поняття «принципи адміністративно-правового регулювання». Проаналізовано сучасні наукові підходи до визначення основних видів принципів адміністративного права. Розглянуто питання правового регулювання адміністративно-правових відносин у сфері за участю вищих навчальних закладів вищої освіти України.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання; принцип; принципи адміністративно-правове регулювання; освітні відносини; освітні послуги.

Постановка проблеми. Розвиток сфери освіти і науки є одним з основних показників економічного зростання, а чітке регулювання відносин – це верховенство закону. Саме чіткі адміністративно-правові норми є фактором формування та реалізації державної політики у сфері освітніх послуг. Адміністративно-правове регулювання полягає в здійсненні органами державної влади нормативних та адмі-

ністративних заходів у сфері надання освітніх послуг за допомогою адміністративно-правових заходів. Враховуючи процес реформ, що проводиться в державі, на даний момент одним з пріоритетів державної політики є ринок освітніх послуг, проте дослідники підкреслюють, що необхідно ретельно вивчати механізм функціонування цього ринку і активно його вдосконалювати.

Аналіз останніх наукових досліджень та праць. Проблемі адміністративно-правового регулювання у сфері освітніх послуг присвячені роботи І. Геца, І. Городецької, В. Бевзенка, В. Галунька, А. Дмитренка, С. Мандрика, П. Кононова, Г. Касьянова, І. Хомишина, І. Шопіної, Р. Шаповалова.

Мета статті. Метою даної статті є визначення та аналіз поняття, сутності та ролі адміністративно-правового регулювання у сфері надання освітніх послуг.

Виклад основного матеріалу. Сучасна юридична наука містить велику кількість авторських визначень адміністративно-правових норм, які є предметом розгляду багатьох представників наукової спільноти. Зважаючи на це доцільно розглянути концепцію адміністративно-правового регулювання у сфері освітніх послуг через призму наукових досягнень, які носять плюралістичний характер і забезпечують інший підхід до визначення цього багатовимірного правового явища.

Зокрема, І. Хомишин є представником прихильників традиційного розуміння поняття адміністративно-правового регулювання, сформульованого вченими юридичної енциклопедії. Під правовим регулюванням вони розуміють одне з основних засобів впливу держави на суспільні відносини, спрямоване на їх раціоналізацію в інтересах людини, суспільства і держави [20, с. 53-55]. Аналогічне цьому визначенню визначення дав Р. Шаповал: «сукупність правових інструментів, за допомогою яких держава чинить правовий вплив на суспільні відносини у сфері освіти» [21, с. 1110-1115]. У свою чергу, В. Бевзенко зазначає, що адміністративно-правове регулювання є похідною категорією від загальноправового регулювання та його галузевого розмаїття [6, с. 162-167].

І. Геєць у своїй науковій роботі виділила ознаки, властиві педагогічним правовідносинам. Зокрема, вчені віднесли до них наступне: безперервний особистісно-багатовимірний характер, наявність стійкого зв'язку між усіма етапами освітнього процесу, багатолітність особистості (різноманітність), прямий репрезентативний особистісно-духовний діалог, спрямований на розвиток і саморозвиток всіх учасників процесу статевого виховання. Крім основних особливостей педагогічних правовідносин, І. Геєць влучно зазначив, що їх специфіка проявляється в особливих вимогах, що пред'являються до суб'єкта освітніх відносин, наприклад, для здійснення

освітньої діяльності вищий навчальний заклад повинен мати ліцензію. Особа, якій заборонено викладати за вироком суду або за медичними показаннями і т. д., не допускається [7, с. 60-65].

На думку І. Городецької, це наукова категорія, оскільки адміністративно-правове регулювання-досить складне явище, і в нинішній ситуації трансформаційних змін у суспільстві воно наповнюється новим змістом [9, с. 60-66]. Інше визначення ми знаходимо в підручнику «Адміністративне право України». Зокрема, адміністративно-правове регулювання слід розглядати як цілеспрямований вплив норм адміністративного права на суспільні відносини адміністративно-правовими засобами з метою забезпечення прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, а також нормального функціонування громадянського суспільства і держави [3, с. 323-324]. І. Шопін вважає, що це адміністративна установа зі зв'язків з громадськістю, діяльність якої здійснюється за допомогою комплексу адміністративно-правових засобів та інших правових явищ, що становлять механізми адміністративно-правового регулювання [22, с. 55].

Під цією категорією розуміється сфера діяльності виконавчої влади з реалізації конституційних гарантій у сфері освіти, які надаються відповідно до вимог державних стандартів [15].

Тому, беручи до уваги вищевикладене вивчення думок представників юридичної наукової спільноти, ми наголошуємо, що це досить складне явище, яке потребує подальшої наукової розробки, зокрема, в рамках концепції адміністративно-правового регулювання у сфері надання освітніх послуг ми керуємося нормами адміністративне право у сфері надання освітніх послуг, а також права, гарантії та обов'язки учасників цих відносин. У ньому пропонується розібратися з впливом уряду і органів управління в рамках професійної компетенції на зв'язки з громадськістю, яке спрямоване на забезпечення реалізації захисту.

Також рекомендується вивчити вплив послуг у сфері освітньої діяльності в декількох вимірах. Зокрема, у науково-теоретичному та нормативно-правовому аспектах. А. про вплив вищих навчальних закладів на розвиток потенціалу людської активності споживачів. Доречно звернути увагу на позицію О. М. Дмитренка. У цьому активі йдеться про те, що вищі навчальні заклади, які виконують свою унікальну місію з виховання еліти суспільства, вносять

значний внесок у розвиток людського потенціалу суспільства. Суспільство постійно змінює рівень якості освітніх послуг у вищих навчальних закладах та вимоги до надання ресурсів освітнього потенціалу за допомогою формування як законодавчих вимог, так і ринкового попиту. Тому ці процеси завжди впливають один на одного [11, с. 48-57].

На наш погляд суть і значення адміністративно-правових відносин у сфері освітніх послуг у контексті такого набору функцій:

1. Суб'єктивний склад таких відносин. З одного боку, освітня установа – це державна установа, яка юридично уповноважена і авторизована у зв'язку з освітньою установою, видає дозволи у зв'язку з нею, розробляє і встановлює правила і вимоги, здійснює наглядову і контрольовану діяльність, здійснює інші дії, необхідні для повноцінного функціонування освітньої установи. Міністерство освіти і науки України виконує безпосередню функцію координації та контролю за наданням освітніх послуг. Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та Конституційний суд України побічно залучені до цієї сфери.

2. Метою адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг, які являють собою дії учасників (суб'єктів) цих відносин, є активне волевиявлення суб'єктів.

3. Адміністративно-правові відносини у сфері надання освітніх послуг, що виникають між вищевказаними суб'єктами, є в першу чергу «зовнішніми», тобто спрямованими на фізичних або юридичних осіб, які систематично не підпорядковуються суб'єкту управління. Але це не виключає існування внутрішньоорганізаційних відносин, що носять авторитарний управлінський характер. Отже, з одного боку, керівник юридично авторитетного (організаційно-адміністративного) уповноваженого освітнього закладу повинен, з іншого боку, бути співробітником тієї ж установи, яка є підпорядкованою (підвідомчою) стороною.

4. Метод визначення регулювання адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг є обов'язковим, а його компетенція впливає з юридичних повноважень державних органів, у тому числі адміністрації даної сфери (встановлення загальних обов'язкових правил (умов, вимог) для здійснення освітньої діяльності, ліцензування та сертифікація відповідно до встановлені процедури, організація підвищення кваліфікації, моніторинг виконання

положень Конституції, законів України та інших нормативних правових актів). Традиційний імперативний метод регулювання адміністративного права (так званий метод владного припису) залишається непорушним, але поширюються деякі нові форми його прояву. Вони свідчать про створення якісно нової системи, відмінної від колишньої адміністративно-правової системи регулювання відносин з органами виконавчої влади, їх посадовими особами та громадянами [17].

Слід також підкреслити, що досягнення деяких вчених підкреслюють, що завдяки існуючій ієрархії гарантується загальна організація управління в сфері освітніх послуг. На підтримку цієї позиції особливе значення надається управлінню загальним процесом: встановленому посередництву між адміністративною та юридичною діяльністю та освітньою діяльністю. Отже, для того, щоб визначити сутність і роль адміністративно-правового регулювання у сфері освіти, необхідно визначити суб'єктивний склад, об'єкт, характер відносин, методи регулювання. Всі ці чотири складові важливі і взаємопов'язані. Акцентуючи увагу на перерахованих вище елементах, можна буде точно визначити суть і роль відносин, що виникають в сфері освіти.

На наш погляд, класифікація за різними критеріями адміністративно-правових відносин у сфері освітніх послуг також займає важливе місце. Зокрема, С. Мандрик зазначає, що адміністративно-правові відносини у діяльності вищих навчальних закладів можуть виникати як у зовнішній, так і у внутрішній організаційній діяльності [17]. За змістовним складом можна виділити наступні основні групи адміністративно-правових норм, що регулюють адміністративні відносини:

1) норми, що визначають принципи і базисні положення адміністрування у сфері вищої освіти, організацію і діяльність органів управління вищою освітою;

2) норми, що регулюють права і свободи громадян у сфері вищої освіти;

3) норми, що визначають правовий статус освітніх установ (завдання, функції, можливості, процедури створення, реорганізації та ліквідації, ліцензування, сертифікація, відповідальність за освітню діяльність);

4) Кодекс визначає процедури здійснення адміністративних і наглядових функцій відповідними органами влади щодо дотримання

норм і приписів, таких як будівельні, санітарно-гігієнічні вимоги, правила техніки безпеки і пожежогасіння, процедури бухгалтерського обліку та звітності і т. д. Детальне визначення ступеня адміністративно-правового регулювання діяльності вищих навчальних закладів дозволяє провести чітку відмінність між адміністративними відносинами, що виникають у сфері вищої освіти, та іншими відносинами, оскільки поряд з адміністративними відносинами в цій сфері виникають також цивільні, економічні, трудові, фінансові та інші види правовідносин. Визначаючи ознаки, які служать основою для виділення адміністративно-правових відносин із загальної послідовності правовідносин, що включають Далекий Схід як колективний суб'єкт права, необхідно розуміти його зміст [17].

В системі відсутні показники ефективності, орієнтовані на оцінку результатів управлінських рішень. Ефективність вимірюється здатністю органу управління забезпечувати документообіг і своєчасну звітність [12, с. 9]. В результаті система управління освітою, яку ми маємо сьогодні в Україні, будується з урахуванням основного напрямку адміністративних реформ, які відбуваються в країні [16, с. 144-148].

Враховуючи вищевикладене, основне місце в адміністративно-правовому регулюванні сфери освіти належить саме державним установам. Для формування ефективної моделі управління освітою на всіх рівнях дуже важливо налагодити комунікацію. Тому сьогодні нам необхідно розробити систему управління в сфері освіти на всіх рівнях, щоб домогтися більшої послідовності і підвищити відповідальність чиновників за свою діяльність.

Відносини, які складаються в процесі державного регулювання управління та освіти, а також надання послуг в освітніх установах, за своїм внутрішнім змістом є адміністративно-правовими відносинами [10, с. 26]. Сутність і особливості цих адміністративно-правових відносин у сфері освіти відображені в принципах адміністративного права-першої об'єктивно обумовленій основі, на якій заснована діяльність суб'єкта адміністративного права.

У сучасній науковій літературі під принципами зазвичай розуміються базові положення управління певними теоріями, доктринами, науковими або світоглядними установками, ранні керівні вказівки, норми діяльності для впорядкування певних систем суспільних відносин,

пов'язаних з ними соціальних явищ і процесів [8, с. 328]. Принцип законності повинен лежати в основі правового регулювання, підтримувати, робити його передбачуваним, практика не може ковзати ненадійно, подвійні стандарти прийняття рішень – це не одне і те ж.

Навпаки, він спрямовує практику на більш чітке і безпомилкове виконання цілей законодавця, викладених у відповідних нормативних документах, щодо рівноправного застосування затверджених стандартів, правил і зразків належної поведінки. Принципи адміністративного права в російській юридичній науці традиційно вважаються найбільш важливими положеннями і закріплюються в нормах права, які визначають їх особливості.

Практика адміністративного права і його застосування, як основний принцип (сукупність ідей), що характеризує зміст закону, закріплює закономірності його розвитку, адміністративно-правового регулювання адміністративних відносин сучасні автори визначають принципи адміністративного права як керівні ідеї, закріплені в законі, які визначають характер, основи і обсяг правового регулювання суспільних відносин, а також [2, с. 29], яким чином основні ідеї, положення і вимоги, що характеризують зміст адміністративного права, відображають закономірності його розвитку та визначають напрямок адміністративно-правового регулювання суспільних відносин [5, с. 80]. Зокрема, В. Авер'янов вказує на принципи адміністративного права:

– Вкажіть основні риси, сутнісні ознаки, зміст і призначення всіх розділів адміністративного права;

– Впливають з окремих правових норм або сформульовані на основі групи норм в певній галузі права і пов'язані з іншими принципами, що регулюють суспільну поведінку людей;

– В рівній мірі характеризують сутність і зміст як самої галузі права, так і суспільних відносин, що підлягають регулюванню цією галуззю [5, с. 80].

Далі, В. Галуцько вважає, що принципи адміністративного права характеризуються наступними основними ознаками:

1) формуються для забезпечення прав і свобод людини і громадянина, нормального функціонування громадянського суспільства і держави;

2) Встановити керівні принципи-керівництво, що визначає найбільш важливі правила, за яки-

ми здійснюється і організовується діяльність суб'єкта адміністративного права;

3) свідчить про основні принципи поведінки суб'єкта адміністративного права, які є ідеальними для теперішнього часу, але реально досяжними [4, с. 81].

Беручи до уваги ці особливості принципів адміністративного права, дослідники визначають їх як базову вихідну об'єктивно обумовлену основу діяльності суб'єкта адміністративного права, на якій гарантуються права і свободи людини і громадянина, нормальне функціонування громадянського суспільства і держави [4, с. 81]. Інститут, що відображає принципи адміністративного права як основну ідею, об'єктивну закономірність організації та формування державної влади в цілому (зокрема, виконавчої влади), визначає здатність державного адміністративного органу (повноваження державних службовців) виконувати відповідні адміністративні функції та науково обґрунтований підхід до їх здійснення. напрямок для реалізації поставлених завдань.

На думку деяких дослідників, найкраще об'єднати найбільш важливі аспекти такого багатогранного явища, як принципи адміністративного права, і застосувати комплексний підхід до його вивчення [14, с. 67-72]. У широкому сенсі принципи адміністративного права України повинні об'єктивно бути присутніми в правосвідомості і бути переконанням для всіх суб'єктів суспільних відносин у сфері державного управління. У вузькому сенсі принципи адміністративного права України-це керівні принципи, закріплені в Конституції, законах і підзаконних нормативних правових актах України, які є очевидними вимогами для всіх суб'єктів суспільних відносин у сфері державного управління, а також їх закріплення в змісті позитивних правових норм [14, с. 67-72].

Таким чином, принципи адміністративного права являють собою конкретну відправну точку для певних правових норм, що регулюють адміністративно-правові відносини. Ці принципи встановлюють необхідні умови для діяльності суб'єкта адміністративно-правових відносин. Вони синтезують соціальні закони та конкретні підходи до практичної реалізації. За своїм змістом це основні керівні вказівки, норми діяльності по раціоналізації адміністративно-правових відносин.

Різноманіття підходів до розуміння принципів адміністративного права зумовлено тією

багатогранною і багатоплановою роллю, яку ці принципи відіграють у даній сфері правовідносин, створюючи певні труднощі у з'ясуванні природи їх походження, виявленні джерел формування, визначенні їх істотних ознак і класифікації. У науковій літературі принципи адміністративного права зазвичай поділяються на загальні (загальноправові) і спеціальні [5, с.82]. На додаток до загальних та галузевих принципів, деякі вчені також виділяють конкретні підгалузі або юридично характерні галузеві чи інституційні принципи та інститути в адміністративній сфері права [1, с. 57-63]. Загальні принципи мають фундаментальне значення для всієї області адміністративного права. Основним принципом є принцип пріоритету прав людини і громадянських прав і свобод. До інших принципів, що регулюють адміністративно-правові відносини в сучасній юридичній науці, відносяться принципи верховенства права, законності, обов'язковості управління законом та його судовий контроль, прозорість, відповідальність за прийняття рішень, незалежність [13]. До загальних принципів відносяться ієрархія суб'єктів адміністративних і адміністративно-правових відносин, законність діяльності, функціонально спеціалізований характер діяльності, участь громадян і їх об'єднань в управлінні, здійснення повноважень професійними і спеціально створеними органами та їх співробітниками. Загальні принципи, що регулюють адміністративно-правові відносини в державі, визначені і детально описані в спеціальних принципах, які мають наступні характеристики розділів адміністративного права: принципи державної служби, принципи адміністративної відповідальності, принципи адміністративних процесів і т.д. якщо за своєю природою загальні принципи відображені в тексті закону, а іноді і ні, то в текст законодавчого акта повинні бути включені спеціальні принципи, без яких буде значно ускладнено як систематичне законодавство, так і однакове правозастосування в цій сфері регулювання. З урахуванням вищевикладених теоретичних питань ми розглянемо питання правового регулювання адміністративно-правових відносин у сфері вищої освіти за участю вищих навчальних закладів з інтеграції та використання галузевих принципів адміністративно-правового регулювання, які відображають питання правового регулювання адміністративно-правових відносин, цілі та завдання.

Він спрямований на регулювання суспіль-

них відносин у сфері освіти, перепідготовки, а також професійної та загальнокультурної підготовки громадян України [19], що приділяє досить багато уваги питанню принципів. Закон встановлює організаційні основи і принципи державної політики в галузі освіти, встановлює правові, організаційні, фінансові та інші основи функціонування системи освіти.

Зокрема, стаття 6 Закону повністю присвячена основним принципам освіти, в тому числі:

- Доступності для всіх громадян всіх форм і видів освітніх послуг, що надаються державою;
- Рівності умов для кожної людини для повної реалізації його здібностей, талантів і всебічного розвитку;
- Пріоритет гуманізму, демократії та загальнолюдських духовних цінностей;
- Органічний зв'язок історії, культури і традицій світу і країни;
- Незалежність освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій;
- Науковий і світський характер освіти;
- Інтеграція з наукою та виробництвом;
- Відносини з освітою в інших країнах;
- Гнучкість і передбачуваність системи освіти;
- Уніфікація і безперервність системи освіти;
- Безперервність і різноманітність освіти;
- Поєднання адміністративної та громадської автономії у сфері освіти [19].

Другим важливим законодавчим актом у сфері вищої освіти є закон України «Про вищу освіту», який безпосередньо присвячений встановленню правових, організаційних, фінансових та інших засад функціонування системи вищої освіти. Закон системно визначає основні елементи і процеси функціонування вищої освіти і закріплює базові принципи взаємодії всіх суб'єктів освітньої діяльності. Зокрема, закон встановлює наступні основні принципи державної політики в галузі вищої освіти:

- принципу змагальності;
- вплив політичних партій, громадських організацій та релігійних груп, принцип незалежності вищої освіти та принцип самостійності вищої освіти;
- принципи збереження досягнень і традицій вищих навчальних закладів України;
- принцип безперервності процесу вищої освіти;
- принципи державної підтримки підготовки фахівців за пріоритетними напрямками фундаментальних і прикладних наукових досліджень;

– принцип прозорості при формуванні структури та обсягу професійної освіти та перепідготовки кадрів [18].

Закон України «Про вищу освіту» перераховує принципи управління вищими навчальними закладами, що відображають:

- принципи автономії та самостійності;
- принцип розмежування прав, піклувальних прав та обов'язків власника (власниці), агентства з управління вищою освітою, керівництва агентства з вищої освіти та інших структурних підрозділів власника (власниці), а також інші структурні підрозділи;
- принцип колегіальності;
- принцип незалежності політичних партій, громадських і релігійних об'єднань [18].

Порівняння та аналіз принципів регулювання адміністративно-правових відносин у сфері освіти за участю вищих навчальних закладів, які знайшли своє відображення у чинному законодавстві України, дає можливість визначити не лише загальні засади освіти, а й засади державної політики та розвитку в галузі вищої освіти.

В управлінні вищими навчальними закладами є кілька елементів, які дублюють один одного. Зокрема, такі принципи, як принцип доступності вищої освіти, принцип інтеграції української системи вищої освіти у світову систему вищої освіти, принцип безперервності процесу вищої освіти, визначені як у засадах освіти у сфері вищої освіти, так і в Засадах державної політики. у всіх цих основних групах закладено принцип незалежності від впливу політичних партій, громадських і релігійних організацій. Однак, незважаючи на наявні випадки майже повного дублювання окремих принципів, незважаючи на виділення українським законодавством «Про вищу освіту» окремих груп принципів, принципів державної політики у сфері вищої освіти та принципи управління вузами, правові принципи правового регулювання управлінських відносин у сфері освіти (включаючи вищу освіту), тобто адміністративно-правові засади в галузі слід зазначити, що перелік загальних засад освіти, які закріплені в Законі України, а також входять до списку загальних засад освіти, які закріплені в ЗУ «Про вищу освіту». За відсутності систематичного адміністративного права, що визначають засади, в тому числі, форми, порядок і принципи адміністративно-правового регулювання, щодо регулювання адміністративно-правових відносин у галузі вищої освіти,

ми вважаємо, що інші адміністративні та правові принципи, які не закріплені в нормах чинного законодавства в галузі освіти, поряд з принципами, закріпленими в цих законів, покликаних служити в якості принципів адміністративного права, також повинні бути застосовані.

Висновок. Соціальні процеси, що відбуваються в нашій державі, призводять до необхідності постійного процесу якісних реформ. Удосконалення нормативно-правової бази, що регулює освітні послуги, дозволяє гарантувати і надати державі якісно нову концепцію освітньої діяльності. Тому в даний час законодавство про освіту вимагає оновлення та формування єдиного та узагальненого теоретичного підходу до понятійного апарату адміністративно-правового регулювання у сфері надання освітніх послуг.

Отже, участь вищих навчальних закладів ґрунтується на основних принципах адміністративного сертифікації та регулювання закону, на принципах вищої освіти, терпимість до відмінностей у вищій освіті і визнання відмінностей у вищій освіті (розвиток здібностей, талантів і умінь кожної людини здійснюється в повній мірі), демократичний характер управління вищою освітою, принципи управління вищою освітою та громадської автономії, вплив політичних партій, державних установ та релігійних груп, принцип незалежності вищої освіти, принцип конкурентоспроможності вищої освіти, структура та обсяг професійної освіти та підготовки кадрів, принцип прозорість, відкритість інформації про вищі навчальні заклади та публічні звіти; безперервність, різноманітність та доступність вищої освіти та можливість тестування; результати вищої освіти та збереження традицій, розвиток світу вищої освіти, принципи інтеграції вищих навчальних закладів. освіта, інтеграція науки і промисловості, інтеграція вищої освіти і т. д.

Список використаної літератури:

1. Авер'янов В. Б. Утвердження принципу верховенства права у новій доктрині українського адміністративного права. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2006. № 11 (61). С. 57–63.
2. Адміністративне право України : підручник : Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін. ; за ред. Ю. П. Битяка. К. : Юрінком Інтер, 2005. 544 с.
3. Адміністративне право України : підручник : В. В. Галуцько та ін. Херсон : ХМД, 2013. 393 с.
4. Адміністративне право України в сучасних умовах (виклики початку XXI століття) : монографія : В. В. Галуцько, В. І. Олефір, М. П. Пихтін та ін. : за заг. ред. В. В. Галуцька. Херсон : ВАТ «Херсон. міська друкарня», 2010. 376 с.
5. Адміністративне право України : Академічний курс : підручник : у 2 т. : ред. колегія: В. Б. Авер'янов. К. : Юрид. думка, 2004. Т. 1. Загальна частина. 2004. 584 с.
6. Бевзенко В. М. Сутність та поняття адміністративно-правового регулювання. *Вісник господарського судочинства*. 2006. № 3. С. 162–167.
7. Геєць І. В. Правове регулювання відносин у сфері освіти в Україні. *Форум права*. 2016. № 4. С. 60–65.
8. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота : Термінол.-понятійн. слов. К. : МАУП, 2005. 560 с.
9. Городецька І. А. Сутність адміністративно-правового регулювання суспільних відносин у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. *Форум права*. 2016. № 1. С. 60–66. Інтернет ресурс URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_12.pdf
10. Державне управління : проблеми адміністративно-правової теорії та практики : за заг. ред. В. Б. Авер'янова. К. : Факт, 2003. 384 с.
11. Дмитренко О. М. Освітні послуги вищого навчального закладу та їх ресурсне забезпечення. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2012. № 56 (962). С. 48–57.
12. Касьянов Г. Освітня система України 1990-2014 : Аналітичний огляд. Благодійний фонд «Інститут розвитку освіти» ТАКСОН, 2015. 52 с.
13. Колпаков В. К. Адміністративне право України : підручник. К. : Юрінком Інтер, 2003. 544 с.
14. Кравцов А. Поняття та сутність принципів сучасного адміністративного права України. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2009. № 1. С. 67–72.
15. Литвин І. І. Адміністративно-правові відносини у сфері надання освітніх послуг : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2016. 428 с.
16. Литвин І. І. Роль адміністративно-правового регулювання у сфері надання освітніх послуг. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Вип. 29 (2.3). С. 144–148. Інтернет ресурс. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_29%282.3%29_36
17. Мандрик С. І. Поняття та види адміністративно-правових відносин, які виникають під час діяльності вищих навчальних закладів МВС України. *Вісник Харківського нац. ун-ту внутрішніх справ*. 2009. № 4 (47). С. 7. Інтернет ресурс. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkhnuvs/2009_47/47/26.pdf
18. Про вищу освіту : Закон України : від 17.01.2002 р., № 2984-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 20.

19. Про освіту : Закон України : від 23.05.1991 р., № 1060–XII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 34. [ресурс. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2017_28_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2017_28_15)
20. Хомишин І. Ю. Адміністративно-правове регулювання інклюзивної освіти в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. Вип. 28. С. 53–55. Інтернет
21. Шаповал Р. В. Правове регулювання освіти в Україні. Форум права. 2011. № 1. С. 1110–1115.
22. Шопіна І. М. Адміністративно-правове регулювання управління органами внутрішніх справ України : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07. 2012. 514 с.

Lytvyn I. I. Definition and theoretical characteristics of administrative and legal relations in the provision of educational services

In this article, we will talk about the concept of administrative and legal regulation, based on the existing theoretical approach of scientists. It should be noted that, despite the large number of works devoted to the study of administrative and legal regulation in the field of educational services, a generalized and comprehensive definition of this concept has not yet been formed in the legal literature. A proper generalized definition of administrative-legal regulation in the field of educational services was given, under which it was proposed to understand the influence of state and administrative bodies within the framework of professional powers on social relations, which are regulated by the norms of administrative law in the field of educational services and are aimed at ensuring the realization of rights, guarantees, protection, and patronage of the participants of these relations. A set of functions has been carefully analyzed, which makes it possible to more carefully and deeply understand the essence and importance of administrative-legal regulation in the field of educational services, the structure of administrative-legal relations in the field of higher education has been characterized. The classification of norms affecting the external and internal organizational activity of higher educational institutions is given. The peculiarities of administrative relations in the field of higher education with the participation of higher educational institutions are disclosed. The article analyzes the main groups of administrative and legal norms regulating administrative relations involving the Far East from the point of view of content. These include the principles and basic provisions of management in the field of higher education, norms defining the organization and activity of administrative bodies of higher education, norms regulating the rights and freedoms of citizens in the sphere of higher education, norms defining the legal status of higher educational institutions; norms determining the procedures for carrying out activities of higher education management bodies. administrative and supervisory functions of the relevant bodies regarding compliance with standards and prescriptions, such as construction, sanitary and hygienic requirements, safety and firefighting rules, accounting and reporting procedures, etc.

The meaning of the concept of "principles of administrative and legal regulation" is revealed. Modern scientific approaches to determining the main types of principles of administrative law are analyzed. The issue of legal regulation of administrative-legal relations in the sphere involving higher educational institutions of higher education in Ukraine is considered.

Key words: *administrative and legal regulation; principle; principles of administrative and legal regulation; educational relations; educational services.*